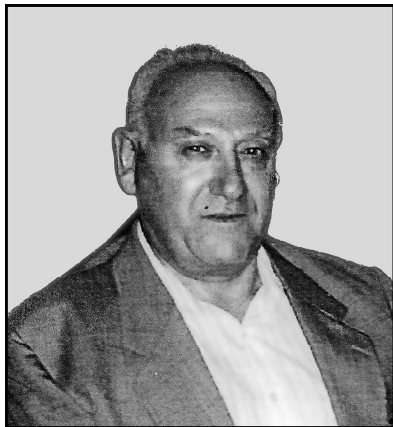

Пам'яті Б. Б. Винокура

Фізико-технологічний інститут металів та сплавів НАН України з глибоким сумом повідомляє, що 24 липня 2020 р. пішов з життя відомий вчений в галузі металознавства і ливарного виробництва, доктор технічних наук, професор Винокур Бертольд Бенціонович.

Свою трудову діяльність він почав у чотирнадцять років у 1944 р. мотористом електростанції, що забезпечувала природним газом літакобудівні заводи (м. Самара). Його робота відзначена медаллю «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 р.».

І надалі щорічно під час літніх канікул він працював помічником геодезиста у проектному інституті "Укргіпрогазпром". З 1948р. по 1953р. Б. Б. Винокур навчається у Київському політехнічному інституті і одержує диплом інженера за спеціальністю «Металознавство та термічна обробка металів». Далі робота за фахом на Кіровоградському заводі Міністерства сільського господарства України, пізніше головним інженером однієї з МТС області. З січня 1954 р. за запрошенням керівника своєї дипломної роботи професора М. П. Брауна починає наукову роботу у Лабораторії металофізики АН України (нині Інститут металофізики НАН України). З 1956-1961 рр. працює асистентом і науковим співробітником кафедри технології металів Української академії сільськогосподарських наук (нині Національний університет біоресурсів і природокористування України), а з 1961 по 1988 роки, працює у Фізико-технологічному інституті металів та сплавів НАН України (тоді Інститут ливарного виробництва) на посадах провідного інженера, головного інженера відділу, старшого наукового співробітника. У 1964 р. Б. Б. Винокур захищає кандидатську дисертацію, а у 1988р. – докторську.

Плідна наукова діяльність Бертольда Бенціоновича завжди була пов'язана з великими машинобудівними підприємствами – Новокраматорським машинобудівним заводом, Харківським і Волгоградським тракторними, Волгоградським «Барикади», Тбіліським авіаційним та ін. і спрямована на створення нових економнолегованих сталей, на розроблення технологічних процесів їх виплавлення, гарячого деформування, термічного і хіміко-термічного зміцнення. Більшість його розробок успішно впроваджено у промисловості зі значним економічним ефектом.

За наукового керівництва і безпосередньої участі Бертольда Бенціоновича виходячи із засад неадитивності впливу легуючих елементів на властивості сталей і ефективності комплексного легування було створено ряд нових сталей для важкого машинобудування на принципово новій основі, які Науково-технічний журнал "Металознавство та обробка металів" 4'2020

Повідомлення, хроніка, критика

не містять у своєму складі нікелю та інших дефіцитних елементів. Серед яких сталі 30ХГВТ і 30Х2ГМТ, що вперше у світовій практиці було впроваджено для виготовлення великогабаритних виробів на Новокраматорському машинобудівному заводі.

Спільно з Харківським і Волгоградським тракторними заводами було розроблено малонікелеві і безнікелеві сталі для цементації великих бортових шестерн тракторів та бурового інструменту. Ці розробки удостоєні премій ім. Д. К. Чернова 1960, 1961 і 1980 рр., премії Держкомітету з науки і техніки України 1961 р. У співробітництві з Інститутом електрозварювання ім. Є. О. Патона НАН України розроблено нову сталь 25ХГВТ для нафтохімічної промисловості, що не потребує спеціальної термічної обробки для усунення наслідків перегріву біляшовної зони після зварювання, має високий опір крихкому руйнуванню.

Вперше у співробітництві з ІЕС ім. Є. О. Патона Б. Б. Винокуром вирішено задачу розроблення математичних моделей впливу легуючих елементів на властивості цементованих і конструкційних сталей з використанням регресійного аналізу і банку даних світової літератури і власних досліджень. Це дозволило розрахувати критичні температури і ширину міжкритичного інтервалу для сталей різного хімічного складу без експериментального їх визначення та обрати оптимальні режими їх термічної обробки. Бертольд Бенціонович є співавтором нового технологічного процесу кокільного лиття з інтенсивним тепловідбором (КЛІТ-процес), для виробництва штампного і різального інструменту, зносостійких деталей гірничозбагачувального обладнання. Ці розробки удостоєні премій ім. М. О. Мінкевича.

Бертольд Бенціонович є автором 12 книг, 8-ми брошур, понад 260 наукових статей, 30 авторських свідоцтв на винаходи, співавтором двох державних стандартів. Широкого визнання набули його монографії "Карбидные превращения в конструкционных сталях", "Структура конструкционной легированной стали", «Прокаливаемость конструкционных сталей». Понад 30 років він був організатором і незмінним керівником Республіканського щорічного семінару з металознавства та термічної обробки, брав участь як голова і член оргкомітетів чисельних всесоюзних конференцій, майже 10 років працював у Комісії з фрактографії Держкомітету стандартів СРСР. З 1989 р. професор Б. Б. Винокур мешкав і працював у США зберігаючи творчі і дружні зв'язки з науковцями України.

Світлий образ Бертольда Бенціоновича Винокура, вченого великої фахової ерудиції і працелюбності, шановного і доброзичливого колеги, щирої людини з великим серцем і добрим гумором назавжди збережеться у вдячній пам'яті всіх тих, хто працював і спілкувався з ним.

